

Ansvarlighed og fortsat udvikling

Politisk budgetaftale for budget 2017-20

Socialdemokraterne, Slesvigsk Parti, Konservative Folkeparti, Fælleslisten og Enhedslisten fremlægger hermed fælles budgetaftale. Aftalen vedrører de økonomiske og indholdsmæssige rammer for budgetåret 2017 samt overslagsårene 2018-20.

Overskriften på budgetaftalen indikerer på den ene side et fortsat fokus på *udvikling*, men vel at mærke på et *ansvarligt økonomisk grundlag*.

Udviklingsperspektivet ses blandt andet i, at aftalen understreger markante investeringer i kommunens tredje og nyeste fyrtårn, rettet mod turisme, samt investeringer rettet mod vores børn og unges fremtid.

Ansvarligheden gennemsyrrer budgetaftalen ved, at nye tiltag har karakter af *investeringer*, som forventes at understøtte kommunens langsigtede indtægtsgrundlag. I tillæg hertil fastholdes et solidt økonomisk grundlag igennem hele budgetperioden.

Aftalen bygger på sommerens økonomiaftale mellem regeringen og KL. Denne skaber på mange måder et bedre grundlag for den fremtidige kommunaløkonomi, ikke mindst fordi den afskaffer en betydelig usikkerhed forbundet med det såkaldte omprioriteringsbidrag og de afledte økonomiske rammer. Omvendt vil kommunerne med aftalen skulle håndtere et fremadrettet demografisk udgiftspres inden for stadig mindre økonomisk rammer. Med udgangspunkt i sommerens økonomiaftale forudsættes det, at folketinget leverer reelle rationaliseringsmuligheder i kommunerne.

Med årets økonomiaftale er der imidlertid ikke aftalt ekstraordinære likviditetstilskud for perioden 2018-2020, hvilket presser likviditeten også i Sønderborg Kommune. Økonomiaftalen binder endvidere kommunerne mere håndfast end tidligere. Rammer på både serviceudgifter og anlægsinvesteringer, samt tilknyttede sanktioner har naturligt skabt et selvstændigt fokuspunkt for årets budgetarbejde.

Hovedtallene for budgetaftalen ses i nedenstående tabel. Den vejledende serviceramme for Sønderborg Kommune udgør 3,184 mia. kroner, hvorfor serviceudgifter på 3,205 mia. kroner medfører en overskridelse på ca. 20 mio. kr.

(Beløb i 1.000 kr.)	2017	2018	2019	2020
Indtægter	-4.831.563	-4.895.720	-4.974.119	-5.061.437
Serviceudgifter inkl. forventet pris- og lønregulering	3.204.601	3.230.852	3.274.547	3.323.716
Overførselsudgifter inkl. forventet pris- og lønregulering	1.479.116	1.521.460	1.576.851	1.608.077
Renteudgifter	14.361	11.315	12.928	11.315
Driftsmæssigt overskud	-133.485	-132.093	-109.794	-118.328
Anlægsinvesteringer	209.975	132.496	134.900	124.900
Resultat for det skattefinansierede område	76.490	403	25.106	6.572
Finansiering (inkl. ekstraordinære tilskud, lånoptagelse og afdrag)	14.792	74.849	78.349	81.849
Påvirkning af kassebeholdning	-91.282	-75.252	-103.455	-88.421

Budgetaftalens overordnede forudsætninger

Partierne bag årets budgetaftale er enige om følgende konkrete forudsætninger og rammer for aftalen:

1. At der budgetteres med et statsgaranteret udskrivningsgrundlag og uændrede skatteprocenter, det vil sige indkomstskatteprocent på 25,7 og grundskyldspromille på 27,1.
2. At nye driftsudgifter skal modsvares af budgetreduktioner på andre områder.
3. At den vedtagne effektiviseringsstrategi fastholdes. Udmøntningen fremskyndes således, at direktionen anmodes om i foråret 2018 at fremlægge forslag til sidste del af strategien.
4. At fokusere på ”resultat af ordinær drift” i den økonomiske politik.
5. At fastholde målet om et anlægsniveau i fremtiden (fra 2018) på ca. 135 mio. kr.
6. At intensivere den løbende budget- og projektopfølgning i løbet af budgetåret, således at der hver 2. måned gives en status på de enkelte budgetelementer fra årets budgetaftale.
7. At fastholde en afdragsprofil som angivet i budgettet for overslagsårene.
8. At en lang række anlægforslag og -ønsker, som ikke er budgetlagt i 2017-18, analyseres, vurderes og prioriteres ved de kommende års budgetlægninger når økonomiske usikkerheder er afklaret.
9. Gennem KL at arbejde på en ny måde at vurdere servicevækstrammen.
10. At der kan være behov for at gennemføre mindre tekniske justeringer af budgettet inden endelig vedtagelse i Byrådet med henblik på at understøtte samlet kommunal overholdelse af rammer og lignende fra sommerens økonomiaftalen mellem KL og regeringen. Tekniske justeringer vil kunne indbefatte en revidering af budgetelementernes placering på drifts- eller anlægsbudgettet og/eller mindre periodiseringsændringer på anlægsbudgettet.

Det er endvidere aftalt, at anvendelsen af eventuelt uforudsete likviditetsoverskud som følge af finansloven, regnskabsafslutningen for 2016 og/eller bevillingsrevisioner i 2017 drøftes og aftales blandt partierne bag budgetaftalen, før de fremlægges for byrådet (økonomiudvalget).

I nedenstående gennemgås budgetaftalens konkrete initiativer.

Ældreområdet

Udbygningsplanerne for og finansieringen af ombygning af Mølleparkens plejecenter og udbygning af Gråsten plejecenter fastholdes i budgetterne. Seniorudvalget fremlægger i efteråret 2016 køreplan for begge projekter.

Partierne anerkender, at de ekstra midler, som er tilgået kommunen fra henholdsvis ”ældremilliarden” og ”værdighedsmilliarden”, er udmøntet fuldt ud og at midlerne også fremover vil være til disponering i området. Det har med de ekstra midler været muligt at øge normeringen generelt og tilføre demensområdet ekstra midler. Partierne bag budgetaftalen har en klar forventning om, at ledelsen på de enkelte plejecentre prioriterer, at der bliver flere aktiviteter for beboerne i de sene eftermiddagstimer og aften-timer. Der skal fokuseres på tryk også i aften-nat timerne. Sommeren 2017 skal prioriteringen af ”værdighedsmilliarden”, de 16,3 mio. kr., genovervejes og her ønskes ovenstående prioritering videreført.

Der er i budgetaftalen afsat 0,5 mio. kr. årligt til ansættelse af en medarbejder, der efter ønske fra de enkelte plejecentre kan arrangere aktiviteter hvor de ældre – primært demente – aktiveres i naturen.

Arbejdsmarkeds- og socialområdet

Partierne er enige om, at der er et øget behov for tilbud til fysisk og psykisk handicappede, ligesom der er en voksende gruppe af ældre udviklingshæmmede, der kræver nye indsatser. Partierne bag budgetaftalen er derfor enige om, at der skal tilføres området ekstra ressourcer, efter behandling i socialudvalget vurderet til ca. 10 mio. kr. årligt. Det pålægges forvaltningen at arbejde med tiltag der reducerer dette behov til 6 mio. kr. over en 4-årig periode. I forhold til ældre udviklingshæmmede skal det endvidere undersøges om der kan etableres særlige afsnit på de almindelige plejecentre.

Udsatterrådet tildeles 50.000 kr. ekstra i de kommende år til aktiviteter i forhold til udsatte i kommunen. Partierne bag budgetaftalen ønsker endvidere en evaluering af de eksisterende tilbud om økonomisk rådgivning.

Integrationsindsatsen og udgifterne dertil skal have stor bevågenhed. Partierne bag budgetaftalen er enige om at indsatsen for at boligplacere nye flygtninge i alle dele af kommunen skal fastholdes. I budgetaftalen indgår en nedjustering af de forventede udgifter. Det er vigtigt at understrege, at hvis kommunens andel af nye flygtninge vokser skal budgettet justeres.

I den tværgående indsats for et rummeligt arbejdsmarked ønsker partierne bag budgetaftalen, at der arbejdes på at understøtte etableringen af private socioøkonomiske virksomheder eller etablere arbejdspladser i kommunalt regi, f.eks. drift af kantiner i hallerne.

Såvel i kommunen som i det private ønsker partierne bag budgetaftalen fokus på at skaffe flere fleksjobs, for at nedbringe antallet af modtagere af ledighedsydelse. Partierne ønsker, at kommunen selv tager sin del af denne opgave. Ved nyansættelser og genbesættelser skal det derfor, hvor det er relevant, overvejes hvorvidt stillingen kan konverteres til et eller flere fleksjobs.

Sønderborg kommune skal fortsat udvikle indsatsen og hjælpen til veteraner og tidligere udsendte soldater. Der reserveres derfor anlægsmidler til udvikling af rammerne for et målrettet tilbud for at bringe borgere med krigsskader tilbage til arbejdsmarkedet.

Partierne bag aftalen er enige om, at der i 2017 skal evalueres på kommunens udbudspolitik og de sociale klausuler med fokus på overholdelse af danske arbejdsmarkedsforhold.

Børn og skoler

I 2017 færdiggøres ny daginstitution i Ulkebøl, Børneunivers i Nybøl, bygningsforbedringer i Guderup Børnehave ligesom Nydamskolen ibrugtager nye lokaler. Partierne bag aftalen er bevidste om et fremtidigt behov for lokale og indretningsbehov.

Der er i 2017 budgetlagt nye anlægsmidler til hjemkundskabslokaler på Nordalsskolen, Pædagogisk læringscenter på Dybbølskolen, løbende udskiftning af IT-udstyr i kommunens dagtilbud, og læringsmiljø for autister på Nydamskolen. Endvidere er der i budgetaftalen afsat 19 mio. kr. til etablering af idrætshal ved Sønderkovskolen i 2017-18. I løbet af sommeren 2017 skal der desuden tages endelig stilling til eventuel ny børnehave på Møllegade.

I forbindelse med det igangværende udviklingsarbejde "Kvalitet i skoler og dagtilbud" ønskes et særligt fokus på samarbejdet skoler/erhvervsliv. Dette for at leve op til kravene i folkeskoleloven, men også for at understøtte behovet for et bedre grundlag for børn og unges valg af uddannelse.

Ligeledes ønsker aftalepartierne, at der, i forbindelse med det pågående udviklingsarbejde og efterfølgende, arbejdes med modeller for, hvordan skoler og daginstitutioner kan gives flere friheder og gives plads for større forældreinvolvering

Projektet "Haver til maver" medfinansieres og gennemføres i samarbejde med Gråsten Landbrugsskole i perioden 2017-2019 som et tilbud til skolerne.

Inden for området 'Børn og udsatte familier' ønskes fortsat fokus på at familierne har én gennemgående person-tovholder i forvaltningen.

Antallet af STU elever har været stærkt stigende. I budgetaftalen tilføres de manglende midler for at gennemføre de allerede planlagte skoleforløb. Partierne bag aftalen er enige om, at der skal arbejdes med tilbud og indsats, der sikrer, at flest muligt af de unge kommer i uddannelse eller jobs efter et STU-skoleforløb. Aftalpartierne ønsker, at mulighederne for at understøtte etableringen af private socioøkonomiske virksomheder eller arbejdspladser i kommunalt regi, f.eks. drift af kantiner i hallerne, også indtænkes i denne indsats.

Der skal arbejdes med at styrke Sønderborgområdet, som destination for skolernes lejrskoler. Dette set som markedsføring af Sønderborg i forhold til såvel studerende som turister.

Sundhed

Den forebyggende indsats har været højt prioriteret i Sønderborg kommune og har vist sig at virke. Det gælder både i forhold til øget livskvalitet hos borgerne og den kommunale økonomi.

Partierne bag budgetaftalen er enige om at intensivere det forebyggende arbejde i forhold til tidlig identificering af børn og forældre med særlige udfordringer. Det indgår i budgetaftalen, at der gennemføres graviditetsbesøg til alle gravide, ligesom den nuværende 4-6 måneders konsultation deles op i to besøg af sundhedsplejere ved henholdsvis 4 og 6 måneder. I løbet af 2017 udvikles den forebyggende indsats yderligere, idet der bygges videre på erfaringer fra tidligere og nuværende forsøg. Der bevilges fra 2017 0,6 mio. kr., stigende til 2 mio. kr. årligt fra 2018. Indsatsen skal ses som en investering, der på sigt vil reducere udgifterne til støtte og behandling.

I budgetaftalen fastholdes midlerne til etablering af sundhedshus i Gråsten i 2017.

Erhverv og turisme

Partierne bag budgetaftalen er enige om at sikre Vækstrådets fortsatte arbejde med bevilling for 2018. Fokus skal være på at indsatsen for iværksættere også medfører nye virksomheder, og at de små og mellemstore virksomheder vokser. I foråret 2018 bør et nyt byråd vurdere og aftale med vækstrådet omkring fremtidens indsats.

Arbejdet med at tiltrække kvalificeret arbejdskraft udefra skal have høj prioritet. Partierne bag aftalen er enige om, at dette skal ske såvel gennem Vækstrådet som i et tættere samarbejde med nabokommunerne.

Der afsættes midler til realisering af enkeltelementer fra Hvidbogen for Nordals. Erhvervsudvalget drøfter og aftaler med de lokale parter om den konkrete udmøntning.

Bevillingerne til den Sønderjyske turistdestination fastholdes og midlerne til turismetiltag i kommunen videreføres i 2017 og 2018. Det er forudsat at turistkontorerne i Sønderborg, Gråsten og Nordborg bevares.

Der gives en foreløbig toårig bevilling til drift af og indsats i et nyt Handel-Kultur-Turisme samarbejde. Udvalget og indsatsen evalueres i efteråret 2018.

Kultur og fritid

I 2017 er en lang række kulturelle aktiviteter planlagt. Med budgetaftalen sikres finansieringen af disse arrangementer endeligt. Parterne bag aftalen er endvidere enige om, at det fremadrettet skal sikres at events og arrangementer ikke underfinansieres.

Aftalen reserverer 0,4 mio. kr. til festligholdelse af Alsion's 10 års jubilæum. Endvidere afsættes midler til planlægning af festligheder i 2020 ved 100 året for genforeningen, svarende til 0,3 mio. kr. årligt.

I 2017 færdiggøres og indvies Multikulturhuset og det nye bibliotek på Havnen. Endvidere bliver medborgerhuset i Broager færdigbygget.

De aftalte midler til etablering og drift af Udviklingselskabet til Ferieresort Nordals er fastholdt i budgetperioden. Endvidere fastholdes de kommunale midler i budgettet til realisering af Slotsgartneriet i Gråsten.

Med budgetaftalen bevilliges midler til 1. etape af ud- og ombygning af Ahlmannsparken, Gråsten i 2017. Forvaltningen skal med udgangspunkt i forslaget fra Gråsten Forum udvikle og projektere projektet med en realistisk tidsplan for den samlede plan.

Badmintonklubben m.fl. sikres acceptable forhold ved at, der bevilges 1,2 mio. kr. til renovering af de eksisterende pavilloner ved Badmintonhallen i Gråsten.

På biblioteksområdet er et årligt effektiviseringskrav på 1 mio. kr. netop udsat til 2019. Dette giver arbejdsro til at gennemføre flytning af hovedbiblioteket til Multikulturhuset i 2017. Der skal fortsat arbejdes med udvikling af tilbuddene i de mindre filialer, herunder en udbredelse af selvbetjeningsbiblioteker.

På idrætsområdet er partierne bag budgetaftalen enige om, at der skal gennemføres en analyse af behov, forbrugsmønstre og kapacitet. Analysen skal danne grundlag for en langsigtet prioritering af renovering og nybygning af fritids- og idrætsfaciliteter. Forslagene om nyt svømmestadion, udvikling af Nordals idrætscenter, udvidelser i Skansen og Mølleparken/Kærvej samt Hal 2 i Ahlmannsparken er projekter der skal bearbejdes og indgå i de kommende års prioritering.

Partierne bag aftalen er enige om, at der i dette arbejde også skal udarbejdes forslag til hvordan nogle kultur- og idrætsaktiviteter kan samles i et stort nyt anlæg på en helt ny placering, der samtidig kan løse infrastrukturudfordringer og skabe nye muligheder for afvikling af større turneringer, koncerter osv.

Der afsættes 0,5 mio. kr. årligt til forbedringer og udskiftninger under Facility managementenheden specielt rettet mod idrætsanlæg i kommunen.

Landdistrikterne

Med en ekstra bevilling skaber budgetaftalen økonomisk grundlag for en forlængelse af forsøgsordningen med landsbybusser til sommeren 2017.

Indenfor forvaltningen Land- by og kultur skal der disponeres så der tilføres landdistriktsområdet ressourcer, svarende til ca. 500 timer, målrettet arbejdet med 'mellembyerne'.

Mangfoldigheden på landet styrkes ved varieret udbud af boliger, arbejdspladser, institutioner og sociale tilbud. Mangfoldigheden styrkes blandt andet ved, at nye borgere har gode muligheder på landet. Der arbejdes med at det gode eksempel fremhæves og støttes.

Landsbyerne giver gode muligheder for at etablere socioøkonomiske virksomheder eller projekter der beskæftiger borgere med begrænsede ressourcer. Sådanne muligheder skal afdækkes og understøttes.

Udvikling

Med budgetaftalen sikres midler til fortsat udvikling og formulering af bystrategier. Broager by udpeges som det næste områdeinitiativ.

Direktionen skal sikre, at der i forbindelse med byudvikling sættes fokus på "Smart city Sønderborg" – anvendelsen af teknologi, data og partnerskaber til at skabe en byudvikling baseret på bæredygtighed, innovation og medborgerskab. Det er vigtigt at eksisterende aktiviteter samles og koordineres.

Partierne bag budgetaftalen ønsker at implementere dele af anbefalingerne i rapport fra Videnscenter for Kystturisme og at udvikle by- og kystturismen i overensstemmelse med Masterplan for turismen, herunder blandt andet væsentligt bedre forhold for sejlerne. Der tænkes blandt andet på toilet- og bedefaciliteter samt etableringen af maritimt og/eller historisk inspireret legeplads. En implementeringsplan forelægges første halvår 2017.

Det skal sikres, at der er ressourcer til at implementere samarbejdsstrategien og fortsat undersøge om der er stordriftsfordele og effektiviseringer ved et tættere samarbejde i Sønderjylland.

Et væsentligt element er tiltrækning af arbejdskraft med de rigtige kompetencer til at opfylde virksomhedernes og det offentliges behov. Partierne bag budgetaftalen er enige om, at dette arbejde foregår lokalt, men at der også skal etableres tværkommunale indsatser.

Behovet for et Børnehospice i Jylland skal vurderes og partierne bag budgetaftalen ønsker mulighederne for placering af et hospice i Sønderborg kommune afdækkes.

Partierne bag aftalen er enige om at fortsætte arbejdet med at få en kommende politiskole placeret på Kaserne.

I løbet af foråret 2017 skal der udarbejdes forslag til anvendelse af diverse ledige kommunale bygninger. Planen skal indeholde forslag til fremtidig placering af sangcenter og balletskole samt lokaler til aftenskoler og foreninger. Endvidere fremlægges forslag til optimal placering af kommunens administrative enheder. Forslagene drøftes løbende i økonomiudvalget og det endelige forslag fremlægges i juni 2017.

Bosætningsstrategien peger på, at efterspørgslen efter boliger i de kommende år primært vil være i Sønderborg by og den vestlige del af kommunen. I området Nybøl-Gråsten-Rinkenæs er der meget snart udsolgt af byggegrunde. Det er derfor nødvendigt at arbejde med jordforsyning og byggemodning, i kommunal eller privat regi. Der skal hurtigt skaffes et større udbud af byggegrunde. Samtidig viser en opgørelse, at kommunen ejer et meget stort antal små og større arealer overalt i kommunen. Det foreslås, at en stor del af disse arealer afhændes. Der forventes over en periode solgt jord for 30 mio. kr., som skal finansiere byggemodning og sagsbehandling således at der igen kan sælges byggegrunde i de fremtalte områder.

Infrastruktur

I 2017 videreføres de ekstra midler, 8 mio. kr., til vedligehold af veje og cykelstier samt 3 mio. kr. til ekstra vedligehold af de grønne områder.

Rundkørsel i Vollerup (Augustenborg landevej) er budgetlagt og gennemføres i 2017, ligesom der planlægges og startes på rundkørsel i Guderup. Buskmosevej er under opstart og færdiggøres i 2017.

I 2018 afsættes 0,6 mio. kr. til udarbejdelse af en projekt til trafiksikring af Brovej gennem Egersund og ved Egersundbroen.

På strækningen mellem Dynt og Skelde etableres cykelsti (3 mio. kr.). Frem mod næste års budgetlægning pålægges TMU at genvurdere og kvalificere bruttolisten over ønskede cykelstier. Som aftalt i forrige års budgetaftale skal cykelstierne Fynshav-Elstrup, og 2. Etape af Buskmose-cykelstien projekteres.

Vedrørende færgeren Bitten afventes resultatet af TMU's behandling af eventuelle driftsaftaler. Der budgetteres i 2018 med 1,3 mio. kr. til overgang til batteridrift og varmegenvindingsanlæg.

Lufthavnen er af afgørende betydning for virksomhederne og vækstmulighederne. I 2017 bevilges midler til banelys og videoovervågning. I løbet af foråret 2017 skal der fremlægges en strategi og udviklingsplan for lufthavnen til politisk behandling.

Til næste etape af renoveringen af Sønderborg bymidte afsættes i alt 11 mio. kr. til gågaden fra Rønhaveplads til citykrydset. Tidsplanen aftales med Sønderborg Handel til færdiggørelse senest forår 2019.

Der afsættes 1 mio. kr. årligt til udskiftning af signalanlæg. Der skal i fremtiden arbejdes med intelligent styring herunder tidsstyring hvor signalanlæg eventuelt slukkes i perioder i døgnet.

Der er i budgetterne midler til løbende reovering og etablering af offentlige toiletter, herunder forbedrede handicapadgang. Partierne bag budgetaftalen ønsker, at der udarbejdes en helhedsplan for placering og identifikation af standarder.

Klima og miljø

Med budgetaftalen bekræftes kommunens engagement i og ejerskab til Projekt ZERO og roadmap 2020.

Der afsættes 0,5 mio. kr. årligt til arbejdet med udmøntning af den strategiske energiplan vedrørende Grøn transport.

For at kommunen kan leve op til Projekts ZERO's Roadmap 20120 vedrørende kommunens egne aktiviteter afsættes 0,6 mio. kr. årligt.

Partierne bag budgetaftalen er enige om at støtte "Foreningen Vedvarende energi" med 50 t.kr. i både 2017 og 2018.

Midler til kloakseparering af kommunens egne matrikler fastholdes i budgettet.

Der afsættes midler til færdiggørelse af Klimatilpasningsplanen, og til handlinger ifølge klimahandleplanen.

Partierne bag aftalen vil udvikle den grønne infrastruktur og følge op på anbefalingerne i kommunens landskabsanalyse. Kommunen skal sætte et øget fokus på landskabets særlige karakter, kvaliteter og kendetegn og skabe rummelighed for ændringer og udvikling. Konkret skal der i foråret 2017 forelægges et idekatalog samt forslag til 3 pilotprojekter. Pilotprojekterne tilmeldes formidlingskonceptet og foreningen "Vild med Vilje".

Særligt om kommunikationsområdet

Den samlede budgetramme for kommunikationen i Sønderborg Kommune fastholdes. Partierne bag budgetaftalen ønsker at iværksætte en konsolidering og udvikling af modeller for kommunikationen i Sønderborg Kommune i henhold til den i byrådet godkendte kommunikationsstrategi.

Sønderborg den 22. september 2016

Erik Lauritzen, Borgmester

Preben Storm, Socialdemokraterne

Stephan Kleinschmidt, Slesvigsk Parti

Aase Nyegaard, Fælleslisten

Ole Wandahl Stenshøj, Konservative

Anders K. Brandt, Enhedslisten

Bilagsmaterialer. Budgetaftalens enkeltelementer

1. Tiltag inden for driftsvirksomheden

Nye initiativer, drift 2017-20 (beløb i 1.000 kr.)

Nr.	Tiltag/element	2017	2018	2019	2020
1	Udfordringer på det sociale område	10.000	8.000	7.000	6.000
2	Finansiering af øget antal STU-elever	2.500	4.500	2.000	
3	Udvidet tidlig indsats vedr. gravide og spædbørn	600	2.000	2.000	2.000
4	Fra haver til maver	350	350	350	
5	Forlængelse af forsøg vedr. landsbybusser	250			
6	Udvikling af bystrategier	600	1.000		
7	Naturvejleder til ældreplejen	500	500		
8	Driftsmidler til Udsatterrådet	50	50	50	50
9	Støtte til foreningen vedvarende energi	50	50		
10	Nye initiativer, driften, i alt	14.900	16.450	11.400	8.050

Budgetreduktioner på driftsbudgettet inkl. renter m.v. 2017-20 (beløb i 1.000 kr.)

Nr.	Tiltag/element	2017	2018	2019	2020
11	Politikområde 19 (betaling til sygehuse)	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
12	Renteudgifter + garanti provision	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
13	Administrative decentrale besparelser		-2.000	-2.000	-2.000
14	Prisfremskrivning	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000
15	Udgifter til flygtninge	-1.000	-3.000	-3.000	-3.000
16	Besparelse på eksterne konsulenter og analyser	-500	-500	-500	-500
17	Budgetreduktioner, driften, i alt	-13.500	-17.500	-17.500	-17.500

Samlede budgetmæssige konsekvenser, driften 2017-20 (beløb i 1.000 kr.)

Nr.	Tiltag/element	2017	2018	2019	2020
18	Nye initiativer	14.900	16.450	11.400	8.050
19	Budgetreduktioner	-13.500	-17.500	-17.500	-17.500
20	Samlede konsekvenser, driften	1.400	-1.050	-6.100	-9.450

2. Tiltag inden for anlægsområdet

Nye initiativer, anlæg 2017-20 (beløb i 1.000 kr.)

Nr.	Tiltag/element	2017	2018	2019	2020
21	Projektmidler vedr. veteranindsats (AU)	2.000			
22	Projektfinansiering af eventafdeling	2.900			
23	Jubilæumsfestligheder, Alsion	400			
24	Midler til videreførsel af Kgl. Classic (EU)	100			
25	Midler til videreførsel af kinesisk Nytår (UKRU)	110			
26	Projektmidler vedr. genforeningsfest	150	300	300	300
27	Midler til renoveringer/forbedringer på idrætsanlæg	500	500	500	500
28	Badmintonhallen Gråsten	1.200			
29	Nydamskolen. Læringsmiljø vedr. autismeklassen	300	200		
30	Dybbølskolen, pæd. læringscenter	3.000			
31	IT i dagtilbud, udskiftningsplan	300	750	750	750
32	Nordalsskolen. Hjemmekundskabslokaler	800			
33	Idrætshal ved sønderskovskolen	8.000	11.000		
34	Ahlmannsparken	10.000			
35	Roadmap 2020	600	600	600	600
36	Strategisk energiplan vedr. grøn transport	500	500	500	500
37	Klimatilpasningsplan	500	500	500	
38	Klimahandleplan	1.000	1.000	1.000	1.000
39	Færgen Bitten		1.300		
40	Lufthavnen Banelys og video	3.500			
41	Signalanlæg udskiftninger	1.000	1.000	1.000	1.000
42	Udarbejdelse af projektforslag Egersundbro		600		
43	Undersøgelse. Dæmning ved Augustenborg	200			
44	Cykelsti Dynt-Skelde	3.000			
45	Gågaderenovering	3.500	2.250	5.250	
46	Projektmidler Vækstrådet		3.000		
47	Turismeindsats videreføres		1.400		
48	Handel Kultur Turisme §17-4 udvalg	1.600	2.000		
49	Projektmidler til elementer fra Hvidbogen		500		
50	Nye initiativer, anlæg, i alt	45.160	27.400	10.400	4.650

Tekniske justeringer på anlægsområdet inkl. relaterede finansposter 2017-20 (beløb i 1.000 kr.)

Nr.	Tiltag/element	2017	2018	2019	2020
52	Anlægsmidler plejcentre, ændret periodisering	-18.555	11.497	7.058	
53	Kasernen, ændret periodisering	-6.773	6.773		
54	Havneprojekter - træpromenade, ændret periodisering	-4.000	4.000		
55	Slotsgartneri, ændret periodisering	-2.000	2.000		
56	Ungehuset, ændret periodisering	-2.000	2.000		
57	Anlægsrul udefineret, udvidet	-10.000	10.000		
58	Lånoptagelse - afledt forskydning af træpromenade	4.000	-4.000		
59	Tekn. justeringer på anlægsområdet m.v., i alt	-39.328	32.270	7.058	0

Samlede budgetmæssige konsekvenser, anlæg 2017-20 (beløb i 1.000 kr.)

Nr.	Tiltag/element	2017	2018	2019	2020
60	Nye initiativer	45.160	27.400	10.400	4.650
61	Tekniske justeringer	-39.328	32.270	7.058	0
62	Anvendelse af eksisterende råderum, anlæg		-62.874	-17.458	-4.650
63	Samlede konsekvenser, anlæg	5.832	-3.204	0	0

Råderum herefter

Nr.	Tiltag/element	2017	2018	2019	2020
64	Råderum til politisk prioritering			14.726	18.442

3. Resultatopgørelse og likviditetsudvikling

Budgetbalance 4, udgangspunktet (beløb i 1.000 kr.)

	2017	2018	2019	2020
Indtægter	-4.831.563	-4.895.720	-4.974.119	-5.061.437
Driftsudgifter inkl. renter	4.696.678	4.671.505	4.682.267	4.667.533
PL regulering	0	93.132	188.287	285.427
Driftsresultat	-134.885	-131.083	-103.565	-108.477
Anlæg	208.143	131.700	134.900	124.900
Skattefinansieret resultat	73.258	617	31.335	16.423
Finansiering inkl. forsyning	83.932	78.849	78.349	81.849
Ekstraordinært likviditetstilskud og særtilskud	-73.140	0	0	0
Årets kassebevægelse. Forbrug (-)	-84.050	-79.466	-109.684	-98.272

Budgetbalance inkl. budgetaftalens elementer (beløb i 1.000 kr.)

	2017	2018	2019	2020
Indtægter	-4.831.563	-4.895.720	-4.974.119	-5.061.437
Driftsudgifter inkl. renter	4.698.078	4.670.455	4.676.167	4.658.083
PL regulering	0	93.172	188.158	285.026
Driftsresultat	-133.485	-132.093	-109.794	-118.328
Anlæg	209.975	132.496	134.900	124.900
Skattefinansieret resultat	76.490	403	25.106	6.572
Finansiering inkl. forsyning	87.932	74.849	78.349	81.849
Ekstraordinært likviditetstilskud og særtilskud	-73.140	0	0	0
Årets kassebevægelse. Forbrug (-)	-91.282	-75.252	-103.455	-88.421

Likviditetsudvikling, ultimo året, 2016-20 (beløb 1.000 kr.)

	2016	2017	2018	2019	2020
Udvikling, budgetbalance 4 (udgangspunktet)	419.704	335.654	256.188	146.505	48.233
Udvikling, budgetaftalen	419.704	328.422	253.170	149.714	61.294